

בית המשפט הרשיע את הנאשמים, יחיאל טפירו (הנאשם 1) ואמיר בירמן (הנאשם 2), בעבירות המיוחסות להם בכתב האישום, כדלקמן: באישום הראשון, הצעה ומכירה לציבור של ניירות ערך ללא תשקיף, בניגוד להוראות סעיף 15 לחוק ניירות ערך, כדי להטעות משקיע סביר, עבירה לפי סעיף 53(א)(1) לחוק ניירות ערך. לנאשם 1 מיוחסות שתי עבירות ולנאשם 2 מיוחסת עבירה אחת; ובאישום השני והשלישי, מאות עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 לחוק העונשין; עבירות מרובות של גניבה בידי מורשה, לפי סעיף 393 לחוק העונשין; ועבירות מרובות של עבירת מנהלים ועובדים בתאגיד, לפי סעיף 424(2) לחוק העונשין.

להשלמת התמונה יצוין כי שלושת האישומים, בשינויים מסוימים, הוגשו לא רק נגד הנאשמים, אלא גם נגד חברת "ט.ב. מתקדמים בכספים בע"מ (בפירוק)" (להלן: "**החברה**"), אשר הורשעה לפי הודאתה ודינה נגזר זה מכבר, בהחלטת בית המשפט בדיון מיום 24.04.2018, במסגרת הסדר טיעון.

לפי כתב האישום, הנאשמים 1–2 ייסדו את החברה בספטמבר 2012, כמיזם משותף שמטרתו גיוס כספים והשקעתם במימון פרויקטים לפי תוכנית המתאר הארצית לחיזוק מבנים קיימים בפני רעידות אדמה (**תמ"א 38**). מתחילת פעילותה ועד נובמבר 2013 ניהלו הנאשמים את החברה יחדיו. הנאשם 1 עסק בעיקר בגיוס כספים, באמצעות מערך מגייסים שהיו עובדי סוכנות הביטוח שהייתה בבעלותו ואשר אותה ניהל, היא חברת "טפירו סוכנות לביטוח פנסיוני (2007) בע"מ"; והנאשם 2, עורך דין בהשכלתו ובמקצועו, היה אמון על איתור עסקאות שבהן יושקעו הכספים, על מתן שירותים משפטיים לחברה, על ייצוגה בעסקאות וכן על ריכוז הנהלת החשבונות על ידי משרד עורכי הדין שהיה בבעלותו. בחודש נובמבר 2013 לערך פירקו הנאשמים את שיתוף הפעולה ביניהם, והנאשם 1 ניהל את החברה לבדו עד להקפאת פעילותה.

ממועד הקמתה ועד השעיית פעילותה ביום 29.04.2014 גייסה החברה סך כולל של כ-80 מיליון ש"ח מכ-500 משקיעים. הכסף גויס באמצעות כ-600 הסכמים שכותרתם הייתה "הסכם למתן הלוואה קצרת טווח", שבהם החברה כונתה "לווה" והמשקיעים "מלווים". גיוס הכספים נעשה על ידי פניות במישרין של מגייסים ללקוחות סוכנות הביטוח, ובהמשך על ידי פרסום לציבור הרחב, הכל בהנחיית הנאשם 1 ובידיעה – או לכל הפחות עצימת עיניים – של הנאשם 2. בפרסומים ניתנו מצגים בדבר השימוש שהחברה תעשה בכספים, כך למשל: "**קרן אור הינה קרן בוטיק המתמחה בניהול פרויקטים בתחום הנדל"ן למגורים (תמ"א 38) והשלמת הון**", ובמקום אחר – "**קרן אור הינה חברה פרטית המתמחה במימון פרויקטים של תמ"א 38 בנוסף לביצוע עסקאות פקטורינג, מתן ערבויות מכרז / ביצוע ועסקאות מימון בתחום הנדל"ן**".

בפועל, החברה עשתה שימושים נוספים בכספים מעבר לשימושים שהוצגו במצגיה. יתרה מכך, לכל היותר מחצית מן הכספים אכן הופנו לשימושים התואמים את המצגים, בעוד יתרתם הועברה לשימושים אחרים, ובהם בין היתר: **החברה השתמשה באותם כספים כדי לעמוד בהתחייבויותיה כלפי הלקוחות הקודמים – קרי: להשיב למשקיעים קודמים את הקרן ואת הריבית מכספי משקיעים חדשים, עד שזו תגיע לאיזון ולהכנסות מספקות מהשקעותיה; העברות לחברות פרטיות בבעלות בעלי השליטה, לכאורה כהחזרי הוצאות של החברה כלפי אותן חברות, אולם ללא רישום בזמן אמת של מהות ההוצאות; רכישת דירות על שם בעלי השליטה, לכאורה כחלק מנכסי החברה ובשל טעמים מיסויים, אולם ללא הסכמים המאשרים זאת או כאלו המעניקים בטוחה**

כלשהי לטובת החברה, וכן תוך התייחסות בזמן אמת אל דירות אלו כאל דירות פרטיות; הלוואות למקורבים, ללא הסכם ובריבית נמוכה; השקעת כספים בקרן גידור בבעלות אחד מבעלי השליטה; תשלום שכר טרחה של עורכי דין עבור ייצוג החברה ואחד מבעלי השליטה; ועוד.

מעבר למצגים בדבר ייעוד הכספים, החברה הציגה מצגי שווא נוספים: ההסכם הוצג כהסכם הלוואה, אף שהיה מדובר באופן ברור בהסכם השקעה, וכן שההשקעה היא בסיכון נמוך. ואכן, הטרמינולוגיה שבה נעשה שימוש, בעל פה ובכתב, הייתה של "משקיעים", "השקעות", "תשואות גבוהות ומובטחות", "בסיכון נמוך ועם ביטחונות מלאים", ו"השקעה סולידיט ובטוחה". בנוסף, בפרסומים הוצג הכלכלן שלמה מעוז ככלכלן הקבוצה וכמי שעומד בראשה, תמונתו צורפה ולצידה יוחסו לו ציטוטים מהם עולה תמיכתו בפעילות חברה (לדוגמא: "20% תשואה ו-0% סיכונים – באחריות!"). זאת, כאשר ודאי שהצגה חוזרת ונשנית של התקשרות עתידית באופן אחד, אולם ברגע האחרון, בעת החתימה על ההסכם, מתברר כי ההתקשרות בהסכם מוצגת באופן אחר, יש בה כדי להוות מרמה ללא כחל וסרק. ובדומה, הצגת ההשקעה כנעדרת כל סיכון בוודאי חוטאת לאמת. הכול, על ידי מתן נופך של מקצועיות לחברה תוך שימוש בדמותו של כלכלן מוכר.

ביום 22.04.2014 הודיעה רשות ניירות ערך לחברה כי עליה להפסיק את פעילות גיוס המשקיעים בהיותה פעילות שמחייבת פרסום תשקיף, הודעה שבחלוף שבוע ממנה הודיעה החברה כי היא משהה את פעילותה, ובכלל כך גם את ההחזרים למשקיעים על פי ההסכמים. בעקבות האמור, הוגשה בקשה לכינוס נכסי החברה, וביום 01.05.2014 מונו לחברה מפרקים זמניים.

בכתב האישום ובסיכומיה, המדינה טוענת כי ההסכמים, על אף שהם מוכתרים "הסכמי הלוואה", מהווים הלכה למעשה נייר ערך לכל דבר ועניין, בהתאם להגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 (להלן: "חוק ניירות ערך" או "החוק"), ועל כן הצעה או מכירה של הסכם שכזה לציבור העולה על 35 ניצעים (משקיעים פוטנציאליים) מחויבת – לפי החוק – בפרסום מקדים של תשקיף. משלא עשו הנאשמים כן, חזקה לפי החוק היא שהם פעלו כדי להטעות את המשקיעים.

בנוסף, לטענת המדינה, משידעו בעלי השליטה כי המצגים שהציגו לפני הלקוחות הפוטנציאליים אינם נכונים, כלומר שהכסף ישמש למטרות אחרות, כי מדובר בהשקעה ולא בהלוואה, וכי ההשקעה אינה בסיכון נמוך, ובכל זאת המשיכו באותם מצגים ואף קיבלו לידיהם את הכסף מתוך הבנה שאם יעמידו לפני המשקיעים את כל האמת כולה אלו לא ישקיעו בחברה – הרי שהם פעלו במרמה כדי לקבל את הכספים מאותם לקוחות. הכול, בנסיבות מחמירות.

זאת ועוד, טוענת המדינה שמרגע שבעלי השליטה הציגו את המצגים כמות שהם, ובהתאם להם קיבלו הרשאה לעשות שימוש באותם כספים, הרי חריגה מאותה הרשאה והפניית הכספים לייעודים אחרים מהווה למעשה גניבה בידי מורשה.

ולבסוף, המדינה טוענת שהנאשמים עשו בכספי החברה כבכספים פרטיים שלהם, ללא רישום מסודר בזמן אמת וללא הסכמים או בטוחות לטובת החברה, הרי שהם עשו ביודעין דבר הפוגע בניהול התקין של עסקי התאגיד, המהווה עבירת מנהלים בתאגיד.

הנאשמים, מנגד, טוענים כי מדובר בהסכמי הלוואה בפועל ובמהות, אשר אינם מהווים ניירות ערך ולכן אינם נכנסים בגדר חוק ניירות ערך ועל כן הוראותיו אינן חלות בענייננו. משכך, אין חובה

לפרסם תשקיף. בהתאם, היות שההתקשרות היא הלוואה, הכספים לא רק עברו לרשות הנאשמים אלא גם לבעלותם המלאה, ועל כן הם כלל אינם מחויבים בכל דיווח ל"לויים", אלא רק בהשבת הקרן והריבית בהתאם להסכם.

על יסוד מצב משפטי זה, לשיטתם, אין מדובר בקבלת דבר במרמה, שכן השימוש האמיתי בכספים אינו מעניינם של הלקוחות ולכן המצגים אינם רלוונטיים; אין מדובר בגניבה, שכן הכסף עבר לבעלות מלאה של הנאשמים ועל כן אין כלל הרשאה שעליהם להיות כפופים לה ולגבולותיה; ובהתאם הם גם לא פעלו תוך פגיעה בניהול התקין של התאגיד.

הנאשמים טוענים כי עמדו ללא ספק במלוא מחויבויותיהם כלפי הלקוחות, ושילמו את כל ההחזרים כדבעי בהתאם להסכם ההלוואה. זאת, עד שרשות ניירות ערך הורתה על הפסקת גיוס הכספים מהלקוחות, ובהעדר מקורות תזרימיים, החברה – ככל חברה אחרת שנדרשת לפירעון מיידי של חובותיה – קרסה ולא יכלה להמשיך לשלם ללקוחותיה.

בית המשפט קבע בהכרעת הדין כי בחינת הראיות והדין הובילה למסקנה המתחייבת כי הצדק עם המאשימה.

אשר לעבירת "הצעה ומכירה של נייר ערך ללא תשקיף כדי להטעות משקיע סביר", בית המשפט הגיע לידי מסקנה כי ההסכמים שבהם החברה התקשרה עם הלקוחות מהווים ניירות ערך לפי ההגדרה הרחבה שבחוק, ואין נפקא מינה אם הוכתרו צורנית "הסכמי הלוואה" או בכל דרך אחרת. כן נקבע כי הנאשמים אינם נהנים מהפטור שניתן להצעה של עד 35 ניצעים. בנוסף, הנאשמים לא הצליחו לסתור את החזקה המעוגנת בחוק שלפיה פעלו כדי להטעות משקיע סביר, מקום שניסו ככל הניתן להימנע מלעמוד על המצב המשפטי המחייב אותם לפרסם תשקיף לציבור. לכן בית המשפט קבע כי יש להרשיעם בעבירות לפי סעיף 53(א)(1) לחוק ניירות ערך.

אשר לעבירת "קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות", בית המשפט קבע כי אכן הנאשמים קיבלו לידיהם את הסכמת המשקיעים ואת כספם, בעקבות המצגים הכוזבים או החלקיים שהציגו להם, ובכך פעלו במרמה כלפי המשקיעים כדי לקבל את כספם. המצגים המרמתיים, שלהם היו ערים הנאשמים, הם שעסקינן בהתקשרות שמהותה היא הלוואה – אף שלמעשה מדובר בהשקעה; שאפיקי ההשקעה לא כללו את מלוא השימושים או את מרבית השימושים שעשתה בהם החברה בפועל; ושאכן הערבות האישית ושטר החוב מפחיתים את הסיכון שבהשקעה, שעה שהם ידעו שסך נכסיהם הפרטיים ונכסי החברה, אשר הועמדו לכאורה כבטוחות, לא יכלו לכסות את סך כל הכספים של המשקיעים. בשל היקף הסכומים, המשקיעים, ותקופת הפעילות הארוכה, בית המשפט קבע כי אכן מתקיימות נסיבות מחמירות. לכן נקבע שיש להרשיע את הנאשמים בעבירות לפי סעיף 415 לחוק העונשין.

אשר לעבירת "גניבה בידי מורשה", הכספים הופקדו בידי החברה כאמור בעקבות המצגים שהוצגו לפני המשקיעים – קרי: כי ייעשה בהם שימוש למימון עסקאות בנדל"ן או למתן אשראי חוץ-בנקאי. מצגים אלו היוו למעשה את גבולות הגזרה של ההרשאה שהעניקו המשקיעים לחברה ולנאשמים לכספים שהופקדו בידיהם. בית המשפט קבע כי מקום שהחברה – בהנחיית הנאשמים – חרגה מאותם גבולות ועשתה שימוש בכספים לטובת הנאשמים או לטובת אחרים, ואכן היא פעלה כך כמפורט לעיל, התגשמה עבירת הגניבה, ולכן יש להרשיעם בעבירות לפי סעיף 393 לחוק העונשין.

אשר ל"עבירת מנהלים בתאגיד", בית המשפט קבע שהנאשמים פעלו בדרך הפוגעת בניהול התקין של עסקי התאגיד, כאשר השקיעו לכל היותר מחצית מן הכספים שהופקדו בידי החברה בהשקעות מניבות, באופן שהפחית את הסיכויים לקבלת תשואות ולעמידה במחויבויותיהם; כשהחברה הייתה תלויה בהמשך גיוס כספים ממשקיעים חדשים כדי לעמוד בהתחייבויותיה כלפי משקיעים קודמים; בשל העדר תוכנית עסקית; בהינתן חישובים שגויים של הריבית של החברה למשקיעים, באופן ששולם להם, במסגרת ההחזרים להם, הון עתק מעבר לנדרש; כשהועברו לעיתים סכומי כסף בקלות דעת, ללא הסכמי הלוואה או ללא בטוחות, או ללא שניהם יחדיו. לפיכך יש להרשיע את הנאשמים בעבירות לפי סעיף 424(2) לחוק העונשין.

התמונה המצטיירת היא, שכתב האישום והכרעת הדין נסבים סביב הפער המכוון בין המידע שהיה מצוי בידי החברה שגייסה את הכספים לבין המידע שבו החזיק המשקיע. פער זה בא לידי ביטוי בענייננו הן בכך שלא פורסם תשקיף עובר להתקשרות בין התאגיד למשקיע; הן בכך שהמידע שמסרו נציגי החברה למשקיעים היה חלקי בלבד; הן בכך שההסכמים בין התאגיד לבין המשקיע נעדרים כל פירוט באשר לייעוד הכספים.